

Training Shorttrack Ondernemerschap

Denken én doen als een ondernemer

3

Laat klanten het maar vertellen

Hun verhaal, jouw visitekaartje

8

Dit was 2025:

We kijken terug op wat we samen realiseerden

9

Erik van Engelen blikt terug op 2025:
“De branche wordt steeds beter gezien en gehoord”

Foto: Eric de Vries

2025 zit er bijna op. In een speciaal katern in deze laatste editie van De Verbinding kijken we terug op de hoogtepunten van het jaar. Algemeen directeur Erik van Engelen geeft hier alvast een voorzetje. ‘De branche wordt steeds beter gezien en gehoord op belangrijke issues’.

Ook al was het kabinet ruim de helft van het jaar demissionair, de boel zat zeker niet op slot. Techniek Nederland kreeg weer veel voor elkaar. Erik van Engelen: ‘Onze lobby heeft geholpen om in de zero emissie-zones een jaar

langer toegang te krijgen voor emissieklasse 6-voertuigen. Dat was goed nieuws voor veel van onze leden. We bespraken dat ook tijdens ons Grote Techniek Debat op 1 oktober in Woerden. Net voor de verkiezingen spraken zes aspirant Kamerleden met leden en stakeholders over de energietransitie, het tekort aan technische vakmensen en de invoering van zero-emissiezones. Hopelijk is de manier waarop het debat verliep – scherp op de inhoud maar netjes in de omgang – een teken dat de politiek verandert. We verwachten van een nieuw kabinet daadkrachtig en consistent beleid, met name als het gaat om het stikstof-dossier, netcongestie en techniekonderwijs.’

Recordaantal adviezen

Van Engelen is trots op het recordaantal adviezen dat Techniek Nederland in 2025 gaf. ‘Leden weten ons steeds

→ Lees verder op de volgende pagina.

‘Wkb lastig? Welnee!’

Veel installateurs zagen op tegen de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb): te ingewikkeld, te veel gedoe. Niet bij Winspiration Elektrotechniek uit Ridderkerk. Dankzij een strak controlesysteem en digitale hulpmiddelen is werken volgens de Wkb voor hen dagelijkse praktijk. ‘Met de juiste aanpak is het geen last, maar gewoon goed georganiseerd bouwen,’ zegt Herman van Gemenen, Hoofd Bedrijfsbureau bij Winspiration.

→ Lees meer op pagina 7.

Verduurzamen vraagt lange adem

Lidbedrijf HeatTransformers moest zijn Europese groeiplannen plotseling stopzetten toen duurzaam beleid in meerdere landen werd teruggedraaid. Directeur Stijn Otten zag investeringen en nieuw personeel in rook opgaan. Zijn boodschap is duidelijk: zonder stabiel beleid geen vooruitgang. ‘De politiek moet stoppen met wapperbeleid. Verduurzaming vraagt om een vaste koers en een lange adem.’

→ Lees meer op pagina 15.

Panelenbouwer zet robot aan het werk

Bij Strago Electro in Gorinchem neemt sinds kort een robot het tijdrovende boor- en freeswerk over van elektromonteurs. De slimme machine werkt razendsnel en foutloos op basis van digitale tekeningen. ‘In één uur doet hij wat voorheen een dag kostte,’ zegt directeur Wil Gremmen. ‘Zo winnen we tijd én werkplezier.’

→ Lees meer op pagina 19.

BP verhoogt de kortingen, Webfleet biedt korting op de aanschaf van voertuigvolgsystemen en bij Care for Coffee krijg je voordeel met twee aantrekkelijke koffieconcepten.

4

Vervolg van pagina 1.

beter te vinden en waarderen onze ondersteuning. De grote opbrengst van de campagne 'Je kunt zoveel meer in de techniek' noemt hij ook een hoogtepunt. 'In het laatste jaar van de campagne in deze vorm hebben we een recordaantal jongeren weten te bereiken. En met het event Girls' Day hebben we weer veel vrouwen kunnen interesseren voor de

⌘ **Techniek Nederland**
kreeg weer veel
voor elkaar⌘

branche. Uit een recent onderzoek blijkt dat vrouwen in de branche zelfs een fractie tevredener zijn dan de mannen al zijn. Het laat zien dat er een grote kans is dat ook nieuwe instromers het er naar hun zin gaan krijgen. We hebben hen hard nodig.'

Nationaal Reparateurs Register

Andere hoogtepunten vond Van Engelen de officiële lancering van het Nationaal Reparateurs Register en het succes dat Techniek Nederland – samen met fabrikanten en de groothandel – boekte met de oproep aan overheden om versneld over te stappen op ledverlichting. Voor 2026 licht de directeur drie belangrijke thema's uit voor de vereniging: 'Eén is het vergroten van de instroom in combinatie met investeringen in techniekonderwijs. Twee is dat we als

branche de kans moeten krijgen om snel oplossingen te bieden voor het groeiende probleem van netcongestie. Wij hebben die oplossingen, met name in het beter gebruiken van het net door middel van slimme regeltechnieken. Tot slot gaan we veel aandacht schenken aan de mogelijkheden van AI, robotisering en industrialisatie. Daarmee kunnen monteurs zich meer richten op hoogwaardig vakmanschap en zijn ze minder tijd kwijt aan bijvoorbeeld administratieve taken. Zo maken we werken in onze branche nóg aantrekkelijker.'

Bekijk de terugblik op 2025 op pagina 9

Ondernemers en politici vragen in techniekdebat om consistent beleid

Tijdens het Grote Techniek Debat 2025 in Woerden, georganiseerd door Techniek Nederland, klonk één boodschap luid en duidelijk: het moet afgelopen zijn met het zwabberende overheidsbeleid. In aanloop naar de verkiezingen voor de Tweede Kamer riepen ondernemers uit de technieksector de politiek op om koersvast te blijven en te zorgen voor duidelijkheid en voorspelbaarheid. Opvallend genoeg waren de zes aanwezige kandidaat-Kamerleden het daar volmondig mee eens.

Aan het debat namen zes kandidaat-Kamerleden deel: Arend Kisteman (VVD), Tjebbe van Oostenbruggen (NSC), Sjoukje van Oosterhout (GroenLinks-PvdA), Michelle Jagtenberg (D66), Maes van Lanschot (CDA) en Daniël van den Berg (JA21). PVV, BBB en SP waren ook uitgenodigd, maar kozen ervoor niet met hun collega's en de technieksector in gesprek te gaan. Tijdens het Grote Techniek Debat ging het onder meer over zero-emissiezones, verduurzaming van corporatiewoningen en het tekort aan technische vakmensen. Debatleider Roderik van Grieken (Nederlands Debatinstituut) vond dat de kandidaat-Kamerleden er een respectvol, constructief en inhoudelijk debat van maakten. 'Zo zou het ook in de Tweede Kamer moeten.' Het Grote Techniek Debat vond plaats in een bomvolle hal van het Intechnum-gebouw in Woerden. Voorzitter Mark Harbers herinnerde iedereen er nog maar eens aan dat techniek onmisbaar is voor het oplossen van de grote maatschappelijke opgaven: 'Zonder techniek geen energietransitie, geen betaalbare zorg en geen toekomstbestendige infrastructuur. Vanuit Techniek Nederland blijven we ons dan ook stevig inzetten om de thema's die voor onze leden van belang zijn op de agenda te krijgen én te houden.'

— Op het podium staan van links naar rechts Sjoukje van Oosterhout (GroenLinks-PvdA), Arend Kisteman (VVD), Daniël van den Berg (JA21), Maes van Lanschot (CDA), Michelle Jagtenberg (D66) en Tjebbe van Oostenbruggen (NSC).

Mark Harbers:
⌘ **Zonder techniek geen**
energietransitie, geen betaalbare
zorg en geen toekomstbestendige
infrastructuur⌘

Inmiddels zijn de Tweede Kamerverkiezingen achter de rug en is de formatie van een nieuw kabinet in volle gang. Harbers: 'Voor onze leden is het van groot belang dat er snel een stabiel kabinet komt dat de rit kan uitzitten. Een kabinet dat kiest voor investeren in techniekonderwijs en vakmanschap, en niet telkens het beleid overhoop haalt. Ondernemers in de techniek hebben behoefte aan consistent en voorspelbaar beleid, zodat ze weten waar ze aan toe zijn.'

Techniek Nederland zal intensief contact zoeken met de nieuwe woordvoerders in de Tweede Kamer op dossiers als energie en klimaat, circulariteit, onderwijs, mobiliteit en sociale zaken. Daarbij ligt de nadruk op het verminderen van regeldruk en het versterken van de positie van technisch vakmanschap. Zodra er een nieuw kabinet is, krijgen de nieuwe bewindspersonen een uitnodiging om persoonlijk kennis te maken met de technieksector.

— John Eggebeen won goud op EuroSkills in Herning (Denemarken) in het vakgebied Elektrotechnicus Gebouwen én hij werd, met de hoogste score van het Nederlandse team, uitgeroepen tot Best of Nation. Met zijn topprestatie maakte hij niet alleen zijn thuisprovincie Zeeland, maar heel Nederland trots. Tijdens het Grote Techniek Debat werd hij nog eens extra in het zonnetje gezet.

Ondernemen is een vak apart

Ondernemen is een vak. Net als installeren. De Training Shorttrack ondernemerschap biedt (jonge) ondernemers in de installatiebranche alle kennis die ze nodig hebben om een bedrijf te leiden. ‘In plaats van zelf aantobben of moeilijke dingen vooruit te schuiven, leer je hier van experts om aan te pakken en het in één keer goed te doen,’ zegt deelnemer Duke Kolsters.

De adviezen besparen je veel tijd, kopzorgen en energie

Jonge ondernemers in de techniek kunnen vaak wel wat kennisbagage gebruiken als het gaat om ondernemerschap. Want daar wordt je immers niet mee geboren. Of je nu opvolger of nieuwkomer bent, je komt sterker in je schoenen te staan met de Shorttrack Ondernemerschap. ‘Er komt zoveel op je af als ondernemer. Bij deze training krijg je waarschuwingen en adviezen van experts, die je veel tijd, energie en kopzorgen besparen onderweg,’ zegt Duke Kolsters, mede-eigenaar van Kolsters Installatietechniek en lid van de Commissie Jong van Techniek Nederland. Vorig jaar nam hij deel aan de pilottraining. Begin volgend jaar gaat de training officieel van start.

Ervaringen delen

Vier jaar geleden namen Duke en zijn broer het bedrijf van hun ouders over. ‘Je denkt wel veel te weten, maar ik merkte dat ik in de waan van de dag dingen als strategische visievorming en leiderschapsontwikkeling vooruitschoof. Tijdens de training krijg je handvatten om daar echt werk van te maken. Het hele spectrum van het ondernemerschap komt langs. Vooral ook het delen van ervaringen en

Foto: Peter de Koning

— Duke Kolsters (links op de foto): ‘Ik merkte dat ik in de waan van de dag dingen vooruitschoof.’

inzichten met gelijkgestemde collega’s vond ik waardevol.’ De Shorttrack Ondernemerschap bestaat uit zeven middag-/avondsessies met elk een eigen thema. Ze vinden plaats tussen 13 januari en 16 juni in het kantoor van Techniek Nederland in Woerden. BOL Adviseurs en andere experts delen hun kennis over onderwerpen als strategie en visie, leiderschap, financiën, marketing, fiscaal-/juridische zaken, HRM en ICT. Op 11 september is er een terugkomdag.

Meedoen?
Op tnl.nu/shorttrack vind je meer informatie en een aanmeldingsformulier.

Nieuwe leden

In de vorige editie mochten we 31 bedrijven als lid van onze vereniging verwelkomen. Deze keer zijn daar weer 39 collega-bedrijven (peildatum 31 oktober) bij gekomen.

MKB Advies Partners	Amstelveen
FCJS Elektrotechniek	Amsterdam
Gebatec	Amsterdam
Management Centrum Nederland	Arnhem
JS Installatiebedrijf	Bergschenhoek
Stroommeesters	Breda
Elektraman	Bussum
Kuypers Installatie	Druten
PVM Holding	Eindhoven
acn Techniek Emmeloord	Emmeloord
N.T. de Jong Loodgietersbedrijf	Enkhuizen
John's Climate Control	Goes
ARA Autotemp	Groningen
Solute Energietechniek	Groningen
Robben Groene Energie	Haghorst
Installatiebedrijf J. van de Kraats	Harskamp
V.C.W. Streefland Installatie Techniek	Helvoirt

Mennen Verwarming & Loodgieterswerk	Heusden Gemeente Asten
DeZonnepaneelverwijderaar.nl	Hilversum
Totaalklimaat	Lijnden
Instal Made	Made
ITS Klimaattechniek	Made
De Installatiemannen	Malden
Vierhout Installatietechniek	Nunspeet
Versteeg Installatie Groep	Rensvoude
RH Engineering	Roosendaal
Crombach Electro en Beveiligingstechniek	Rosmalen
3SA	Rotterdam
De Groene Generatie	Schaijk
CB Elektra en Installatietechniek	's-Gravenhage
Ses installatie techniek	Sint-Michielsgestel
Construct-ID Installatietechniek	Valthe
Smits Klimaat Techniek	Varsseveld
Water & Warmte Expert	Veghel
Gielen Installatietechniek	Weert
ETH Elektrotechniek	Wehl
AK Klimaat	Werkendam
Vol4U	Wijk bij Duurstede
RGA Analyse & Advies	Zoetermeer
Oudewaal Elektrotechniek	Zoetermeer

Leden voordeel-calculator vernieuwd

De leden voordeelcalculator is vernieuwd en dat merk je meteen. Terwijl je de leden voordelen aanvinkt, zie je direct hoeveel contant voordeel jij kunt behalen. Je saldo loopt live met je mee, zodat je in één oogopslag ziet hoe jouw voordeel zich verhoudt tot je contributie.

Bovendien zijn er dit jaar nieuwe partners toegevoegd - inmiddels al zo'n dertig in totaal. Nog meer redenen om te kijken hoeveel jij kunt besparen.

Heb jij je contributie al terugverdiend?

Ontdek het nu met de Techniek Nederland Leden voordeelcalculator:

↳ tnl.nu/VB-voordeelcalculator

Stellantis verhoogt kortingen

Techniek Nederland-partner Stellantis heeft per 1 december de korting voor leden op een aantal modellen elektrische bedrijfswagens flink verhoogd. Het meest opvallend is de korting op de Opel Vivaro-e, die nu 33 procent bedraagt (was 24 procent). Ook de korting voor de Movano-e is gestegen van 22 procent naar 26 procent. De Opel Combo-e is nu beschikbaar met 18,5 procent korting (voorheen 12 procent). Daarmee speelt Stellantis in op zowel het kleine, het midden- als het grote segment elektrische bedrijfswagens. Ondanks de toenemende elektrificatie die door steeds meer bedrijven wordt omarmd, heeft Stellantis ervoor gekozen ook enkele dieselmodellen met hogere kortingen aan te bieden. Zo mogen de Opel Combo, de Vivaro, én de Movano met een korting van 30 procent de showroom uit, terwijl dat eerder respectievelijk 16 procent, 19,5 procent en 20,5 procent was.

Meer leden voordeel

Binnen de kortingsregeling voor leden levert Stellantis zo'n honderd automodellen van de merken Citroën, Fiat, Peugeot, Jeep, DS, Opel, Alfa Romeo en Lancia. Ook de bedrijfswagens van Citroën, Fiat Professional, Peugeot én Opel vallen onder de regeling.

Verlengde garantie

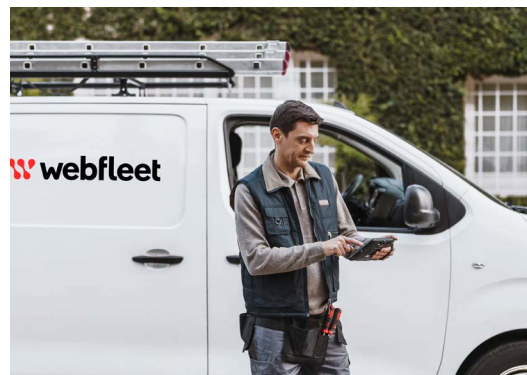
Last but not least: Stellantis biedt sinds kort op haar personen- en bedrijfswagens een garantie aan van twee + (tot) zes jaar, die geldt zolang het voertuig in onderhoud is bij de officiële retailer.

Voor het complete overzicht zoals dat per 1 december geldt, log je hier in met je lidnummer: tnl.nu/TN-inloggen

Vijftien procent korting op fleetmanagement-oplossingen

Met de voertuigvolgsystemen van Webfleet beschik je over een sluitende rittenregistratie, verlaag je de kosten van je wagenpark en verhoog je de veiligheid en productiviteit. Ook breng je eenvoudig de CO₂-uitstoot van je voertuigen in kaart. Webfleet is onlangs toegevoegd aan het leden voordeelprogramma van Techniek Nederland. Het bedrijf biedt complete voertuigvolgsystemen voor elk type auto: van dashboardcamera's en GPS-tracking tot apps en ingebouwde telematica. Leden van Techniek Nederland ontvangen vijftien procent korting op zowel hardware als software.

Waarom kiezen voor Webfleet

De cloudgebaseerde software helpt bij wagenparkbeheer, route-optimalisatie en kostenbesparing. Sommige systemen kun je zelf installeren, andere worden professioneel gemonteerd.

Belangrijkste functies:

- Voldoe aan wettelijke richtlijnen: automatische registratie van kilometers, werktijden en tachograafgegevens voorkomt fouten en scheelt administratie.
- Realtime inzicht: 24/7 zicht op voertuigen en bedrijfsmiddelen via track & trace.
- Bespaar kosten: monitor rijgedrag, brandstofverbruik en accuniveaus voor elektrische voertuigen.
- Optimaliseer routes: met live verkeersinformatie en professionele navigatie.
- Verbeter service: via dynamische ordertoewijzing en directe communicatie weten klanten precies wanneer je aankomt.
- Eenvoudige integratie: koppel met bestaande systemen voor een efficiënt proces.

↳ Ook aan de slag?

Vraag een demo, proefversie of besparingscalculatie aan tnl.nu/VB-webfleet

Care for Coffee nu ook in leden voordeelprogramma

Koffie. Nog steeds met afstand het populairste drankje op de werkvloer. Als lid krijg je nu korting bij Care for Coffee op twee aantrekkelijke concepten: het Bruikleen Cliq-concept waarbij je per kopje betaalt en het Huurconcept, waarbij je een machine huurt en de koffie los bestelt.

Care for Coffee verzorgt de complete koffievoorziening voor jouw bedrijf. Van hoogwaardige koffiemachines en heerlijke koffiebonen tot onderhoud en wekelijkse reiniging. Alles wordt geregeld, zonder voorinvestering. Het Cliq-abonnement wordt afgestemd op de grootte van jouw organisatie, zodat je altijd genoeg koffie hebt.

Kies je voor het huurconcept, dan geniet je jarenlang van verse koffie en betrouwbare service. Alles wordt voor je geregeld: zonder gedoe en mét goede koffie.

Kortingen

Met het Cliq-abonnement krijg je 75 euro korting op de installatiekosten, inclusief waterfilter én het opnieuw afstellen na twee weken. Je kiest zelf voor een overeenkomst van vier of vijf jaar en ontvangt daarbij vier of vijf cent korting per kopje, afhankelijk van de looptijd.

Kies je voor huur van de Lynca 950 dan profiteer je van 60 euro korting per jaar. De maandbedragen liggen op 65,50 of 55,50 euro bij een looptijd van respectievelijk 60 of 72 maanden. Wil je daar een koelkast voor verse melk bij? Dan krijgt je vijf euro korting per maand.

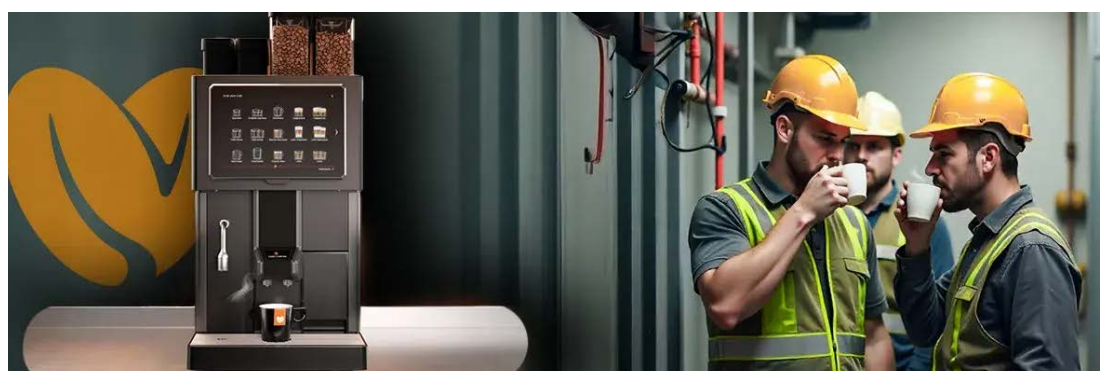
Ook bij een nieuwe koffiemachine profiteer je: je ontvangt 75 euro korting op de installatiekosten, zowel bij een machine met watertank als bij een vaste wateraansluiting.

14 dagen gratis!

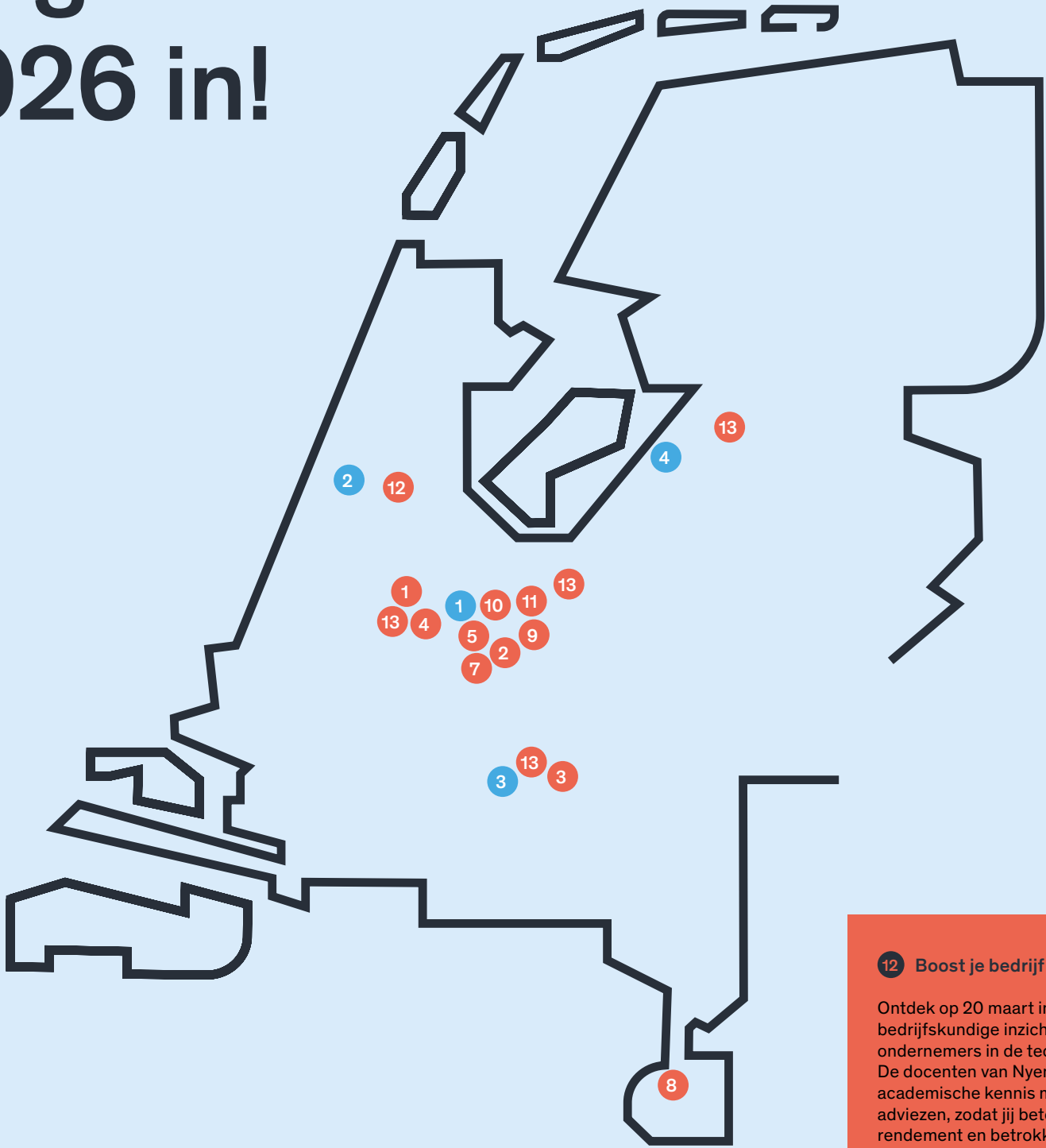
Probeer het, check de voorwaarden en services en vraag om de proefplaatsing en veertien dagen gratis koffie. Houd je lidnummer bij de hand en neem telefonisch contact op via 088 500 39 00, of stuur een e-mail naar offerte@careforcoffee.nl.

CARE FOR COFFEE

Opgewekt 2026 in!

Houd de online agenda in de gaten voor nieuwe bijeenkomsten in 2025. Volg daarom onze agenda op tnl.nu/agenda-4-25

12 Boost je bedrijf in één dag

Ontdek op 20 maart in één dag de nieuwste bedrijfskundige inzichten speciaal voor ondernemers in de technieksector. De docenten van Nyenrode combineren academische kennis met direct toepasbare adviezen, zodat jij beter kunt sturen op groei, rendement en betrokken medewerkers. Deze exclusieve masterclass voor leden van Techniek Nederland is ideaal voor directeur-eigenaren en managers van bedrijven vanaf tien medewerkers.

Evenement

- 1

VSK+E 2026
3-6 februari
Utrecht
tnl.nu/agenda4251
- 2

Solar Solutions Amsterdam
10-12 maart
Vijfhuizen
tnl.nu/agenda4252
- 3

Green Heating Solutions
3 en 4 juni
Den Bosch
tnl.nu/agenda4253
- 4

Techniek Nederland Open 2026
10 juni
Nunspeet
tnl.nu/agenda4254

Bijeenkomst

- 1

Shorttrack Ondernemerschap
13 januari
Woerden
tnl.nu/agenda42501
- 2

Basistraining elektrotechniek voor de Witgoedmonteur (2 dagen)
13 januari
Nieuwegein
tnl.nu/agenda42502
- 3

Nieuwjaarsbijeenkomst Noord-Brabant
23 januari
's-Hertogenbosch
tnl.nu/agenda42503
- 4

Gesprekstechnieken voor de warmtepomp adviseur
26 januari
Woerden
tnl.nu/agenda42504
- 5

TDI500 laat zien: hybride warmtepompen sneller installeren werkt
26 januari
Utrecht
tnl.nu/agenda42505
- 6

Webinar Bedrijfsvergelijkend Onderzoek
26 januari
tnl.nu/agenda42506
- 7

Opleiding Witgoedmonteur
27 januari
Nieuwegein
tnl.nu/agenda42507
- 8

Nieuwjaarsbijeenkomst Limburg
30 januari
Schimmert
tnl.nu/agenda42508
- 9

Opleiding Witgoedmonteur (6 dagen)
3 februari
Nieuwegein
tnl.nu/agenda42509
- 10

Uitreiking Techniek Inclusief Award 2026
4 februari
Utrecht
tnl.nu/agenda42510
- 11

Innovatie Pionier
4 februari
Utrecht
tnl.nu/agenda42511
- 12

Masterclass bedrijfskunde in één dag
20 maart
Breukelen
tnl.nu/agenda42512
- 13

Calculeren volgens de Techniek Nederland-methode
17 en 24 maart
Zwolle
tnl.nu/agenda42513

18 en 25 maart
Den Bosch
tnl.nu/agenda42514

31 maart en 7 april
Amsterdam
tnl.nu/agenda42515

5 mei en 12 mei
Woerden
tnl.nu/agenda42516

17 en 24 juni
Amersfoort
tnl.nu/agenda42517

Nieuw: Gebouw-Installatie Register

“Dit gaat ondernemers veel tijd en geld besparen”

Begin 2026 lanceren we Gebouw-Installatie Registratie (GIR). Daarmee kunnen vakbedrijven voor hun klanten vastleggen waar welke installaties geïnstalleerd zijn. Die basisregistratie is vervolgens te gebruiken wanneer klanten data over hun installaties moeten of willen delen met andere partijen. Zoals verplichte registraties (van F-gassen of zonnepanelen), actuele prestatiedata of de onderhoudshistorie van installaties.

De behoefte aan installatiedata wordt alsmaar groter. Data zijn nodig om onderhoud te plannen, prestaties te monitoren en om verplichte registraties bij te houden. ‘Om te voorkomen voor elke toepassing een ander tijdrovend proces nodig is, hebben we Gebouw-Installatie Registratie ontwikkeld. Samen met Stichting Ketenstandaard, 2BA, Centraal Register Techniek en DigiGo,’ zegt Marco Witschge die namens Techniek Nederland betrokken is. ‘We maken zoveel mogelijk gebruik van bestaande databronnen en standaarden, zodat het goed aansluit bij waar de markt al mee werkt. 2BA heeft bijvoorbeeld al miljoenen installatieonderdelen beschreven; die kan je straks gebruiken in GIR.’

Steeds nieuwe toepassingen

In de loop van 2026 gaat GIR stap voor stap nieuwe toepassingen faciliteren. ‘We beginnen met de registratie van net-intensieve installaties, samen met de netbeheerders. De tweede stap is het delen van onderhoudshistorie. Daarmee gaan installateurs veel tijd besparen, want het kost nu veel moeite om oude gegevens boven water te krijgen als je het onderhoud overneemt van een andere partij. Ook zijn we bezig met een ‘datastekker’. Installaties genereren data over prestaties en storingen, maar elke fabrikanten heeft daar weer een eigen dataprotocol voor. De datastekker vertaalt dat naar één output voor de installateur en ook één input-sigitaal om een installatie op afstand te kunnen resetten in geval van een storing. Een volgende toepassing is de registratie van installaties die op F-gassen werken.’

Enorme besparing

Zodra de eerste toepassing live gaat, zal Techniek Nederland de leden daarover informeren en hen uitnodigen om er gebruik van te maken. ‘Van-

— 2BA heeft al miljoenen installatieonderdelen beschreven.

uit Techniek Nederland ontsluiten we GIR via de formulierenapp. Maar we gaan ook koppelingen maken met de software waarmee installateurs nu al werken. Zo maken we het heel eenvoudig om alle installaties die nu al in deze software geregistreerd staan, in opdracht van de klant direct ook te registreren in GIR.’ De kostendekkende bijdrage voor GIR wordt binnenkort vastgesteld en zal in een goede verhouding staan tot de waarde die het oplevert. Dit systeem gaat de ondernemers immers heel veel geld en tijd besparen.’

“We maken zoveel mogelijk gebruik van bestaande databronnen en standaarden”

GIR komt voort uit het Bestuursakkoord '27; een overeenkomst tussen ruim veertig partijen om met concrete maatregelen de digitalisering te versnellen. Techniek Nederland is initiatiefnemer van de maatregel om GIR breed uit te rollen. Samen met onze partners werkten we achter de schermen al jaren aan het systeem. Binnen de GIR-coalitie heeft Techniek Nederland een coördinerende rol.

advertentie

STELLANTIS

Ben je lid van Techniek Nederland?

Dan krijg je korting op bijna honderd automodellen van de merken Alfa Romeo, Citroën, DS, Fiat, Jeep, Lancia, Opel en Peugeot.

Ook voor de bedrijfswagens van Citroën, Fiat Professional, Peugeot én Opel gelden kortingen.

Meer info vind je hier: tnl.nu/TN-Stellantis

advertentie

pinautomaat nodig? ontdek de toestellen van buckaroo

BUCKAROO
paying attention

- ✓ Gebruiksklaar geleverd binnen 24 uur
- ✓ Voordelige tarieven
- ✓ Altijd online via 4G-verbinding

buckaroo.nl/
techniek-
nederland

20%
leden-
korting

Ledenvoordeel

Wkb lastig? Welnee!

Tijdens de lange aanloop is er veel over te doen geweest: de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb). Veel installateurs zagen er als een berg tegenop. 'Gedoe, extra werk, lastig', zeiden ze. Herman van Gemeren, Hoofd Bedrijfsbureau bij Winspiration Elektrotechniek, ziet dat anders. Het bedrijf deed op grote woningbouwprojecten al ervaring op met de werkwijze. 'Lastig? Nee hoor! Met een goed controlesysteem is het een fluitje van een cent.'

Foto's: Marco de Swart

Winspiration Elektrotechniek in Ridderkerk voert voor een aantal grote aannemers alle elektrotechnische werkzaamheden uit bij grootschalige nieuwbouwprojecten; van de groepenkast tot de brandmeldinstallatie en de toegangscontrole. Meestal als onderdeel van een bouwteam. Hoewel de Wkb-werkwijze nu alleen nog verplicht is bij eenvoudige bouwwerken, past een

aantal partneraannameurs die ook al toe bij appartementencomplexen. Voor Winspiration is dat geen enkel probleem. 'Wij hebben er niets extra's voor hoeven optuigen en zien het zeker niet als lastig,' zegt Van Gemeren.

Controlemechanisme op orde

Al sinds het tijdperk van de Waarborg Installateur is het bedrijf gewend om kwaliteit te borgen. 'Ons con-

van de cruciale onderdelen én maken we een meetrapport. De aannemer kan realtime meekijken naar de status van de keuringen. Aan het eind kunnen we alle controlelijsten in PDF's overhandigen, die ze aan het opleverdossier kunnen toevoegen. Wkb of niet, dat is altijd onze werkwijze. We krijgen hooguit van de betreffende kwaliteitsborger specifieke aandachtspunten mee, waar we extra informatie voor moeten aanleveren. Maar dat kan je per project heel eenvoudig aangeven in de app.'

Met de digitale hulpmiddelen die daarvoor zijn, is het niet moeilijk

trolemechanisme is al jaren goed op orde. We maken tegenwoordig gebruik van de Dalux-app om elke woning op diverse momenten te controleren, keuren en inspecteren. Als de woning gereed is, voeren we er een eindcontrole mee uit, compleet met foto's

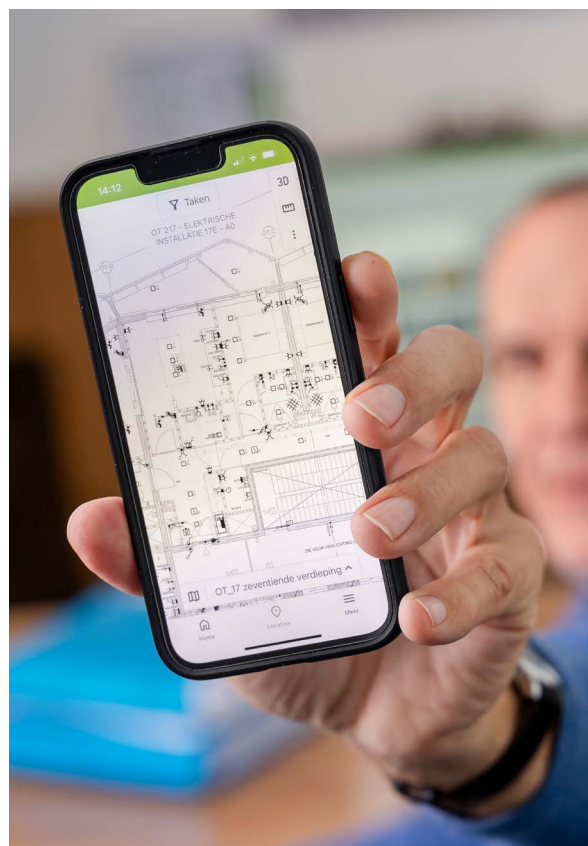
Aansprakelijk

De Wkb kost het bedrijf geen extra inspanning of geld. Het verbaast Van Gemeren dan ook dat sommige collega's dat anders beleven. 'Elk bedrijf met een goed controlesysteem kan met gemak in Wkb-projecten stappen. Als je uitsluitend steekproefsgewijs controleert, zal je de processen wel anders moeten inrichten. Maar met de digitale hulpmiddelen die daar vandaag de dag voor zijn, is dat niet moeilijk. En ja, je bent aansprakelijk voor wat je oplevert. Maar als je weet dat je goed werk levert en dat vastlegt, hoeft je nergens bang voor te zijn. Als een opdrachtgever na jouw oplevering de hele boel op zijn kop zet en problemen krijgt, kan je heel goed aantonen dat dit niet door jou komt.'

Wat houdt de Wkb in?

Wil je als installatiebedrijf goed starten met starten met de Wkb? Begin met het op orde brengen van je kwaliteitsprocessen. Leg werkzaamheden en controles vast, zodat je kunt aantonen dat je werk voldoet aan de eisen. Werk met een duidelijk opleverdossier voor de opdrachtgever en stem goed af met de aannemer en de kwaliteitsborger. Controleer of je certificeringen en werkwijzen aansluiten op de Wkb. Techniek Nederland biedt hulpmiddelen, checklists en trainingen om je hierbij te ondersteunen. Zo start je goed voorbereid en professioneel.

Voor meer informatie kijk op tnl.nu/VB-wat-houdt-de-wkb-in

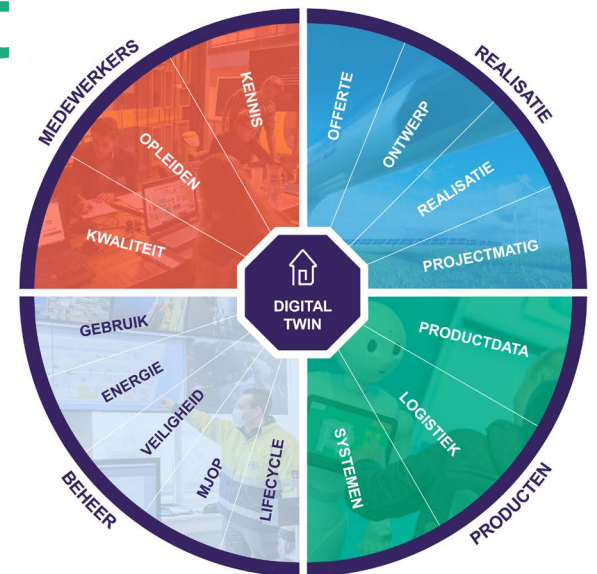

— Herman van Gemeren: 'We maken tegenwoordig gebruik van de Dalux-app om elke woning op diverse momenten te controleren, keuren en inspecteren.'

Digitalisering draait niet alleen om de ICT'er...

Dat digitalisering de sector ingrijpend zou veranderen, zagen we bij Techniek Nederland jaren geleden al aankomen. De eerste stappen werden in 2015 gezet met FGO+ voor fabricaatgebonden installatie- en onderhoudsinformatie, maar inmiddels is de digitale olievlek tot megaproporties uitgedijd. De diverse uitbreidingen van FGO+ werden gaandeweg gevolgd door initiatieven op het gebied van Calculatie Tijdnormen, BIM, Digital Twins, Cyber Security, Remote Maintenance en Gebouwdata. Dat vraagt meer kennis van medewerkers, het raakt de realisatie van installatieprojecten en lokt weer nieuwe digitale toepassingen uit, in de hele keten, want fabrikanten, groothandels en opdrachtgevers zitten ook niet stil. Zo is Techniek Nederland intensief bij meer dan twintig initiatieven betrokken, waarvan de

CEO-CIO class op 19 september het recentste is. Techniek Nederland-voorzitter Mark Harbers benadrukte bij die bijeenkomst dat digitalisering niet het exclusieve terrein van de ICT'er is, maar vooral ook van de directie als het gaat om strategische bedrijfsvoering. En om jou als ondernemer op de digitale snelweg vooruit te helpen organiseren we webinars, podcasts, praktische tools, vragenuurtjes, workshops en Digiscans. Want of het nu gaat om jouw administratie, de inkoop en logistiek of om samenwerken met andere bedrijven in de sector, of de betekenis van robotisering, artificial intelligence of industrialisering; je ontkomt er niet aan. En we helpen je liever vroeger dan later. Daar hoeft je geen ICT'er voor te zijn. Dus verdiep je er nu in.

Meer informatie
tnl.nu/VB-digitalisering

Laat klanten het maar vertellen

New Solar Energy Solutions maakt dankbaar gebruik van de tool Klantenvertellen op de website, die gratis is voor leden. 'Het is een mooi instrument om de klanttevredenheid te meten; gebruiksvriendelijk, veilig en laagdrempelig,' zegt eigenaar Jasper Klein. 'De mogelijkheid om klanten per mail uit te nodigen om een review achter te laten, is superhandig. Nepreviews krijgen er geen kans.'

Sinds 2019 is het hebben van een klantbeoordelingssysteem (voor particulier werk) een voorwaarde voor het lidmaatschap van Techniek Nederland. Een goede zaak, vindt Jasper Klein. 'Het is een belangrijke meerwaarde dat leden van Techniek Nederland heel transparant zijn in hun beoordelingen. Dat mogen we best wat meer benadrukken: 'Leden van Techniek Nederland hebben én alle papieren in huis én laten zich open en eerlijk beoordelen op een onafhankelijk platform.'

Easy invite

Op de website van New Solar is te zien dat het bedrijf 224 keer is beoordeeld en van klanten een gemiddeld cijfer van 9,7 krijgt. 'Je kan zelf wel zeggen dat je een

vakman bent, het komt betrouwbaarder over als je klanten dat vertellen,' zegt de ondernemer. Hoewel het gebruik van het platform gratis is, heeft Klein ook wel andere opties bekeken voor hij ermee in zee ging. 'Uit die vergelijking kwam Klantenvertellen als beste naar voren. In het begin merkten we dat klanten de widget niet zo makkelijk konden vinden op de website. Sinds we de easy invite-link inzetten om klanten na facturering actief om een review te vragen, is het aantal beoordelingen snel gegroeid. Eén op de drie maakt er meteen gebruik van. Na een herinnering doet de helft dat zelfs. Klanten hoeven er minder moeite voor te doen dan bij een Google-review.'

Met de inzet van de easy invite-link is het aantal beoordelingen snel gegroeid

Dieper filteren

Klein is blij met het mooie totaalcijfer dat op de website prijkt én met het inzicht dat de beoordelingen biedt op categorieën als kwaliteit, het nakomen van afspraken, nazorg en garantie. 'Maar ik zou het prettig vinden als we ook konden filteren op type werk. Hoe presteren we bij zonnepanelen, hoe op warmtepompen bijvoorbeeld.' Als er klachten zijn, belt het bedrijf naar de klant. 'Niet om de review te veranderen, maar om te achterhalen wat er mis is gegaan in hun beleving en hoe we dat recht kunnen zetten. We bellen ook na een paar maanden nog eens. Want alles kan prima werken bij oplevering, met de complexe integraliteit in de duurzame markt en alle regeltechnieken die erbij horen, is het tijdperk van 'plaatsen, tevreden, klaar' voorbij. Je moet er constant bij blijven.'

— Jasper Klein: 'Het tijdperk van 'plaatsen, tevreden, klaar' is voorbij. Je moet er constant bij blijven.'

Er was laatst weer veel ophef over nepreviews en chantage door cybercriminelen. Bij Klantenvertellen hoeft je je daarover geen zorgen te maken. De aanbieder heeft voldoende veiligheid ingebouwd om misbruik te voorkomen. Wanneer bedrijven klanten uitnodigen via het systeem of de easy invite-link, ontvangen klanten een niet-openbare link. Klantenvertellen controleert alle reviews die binnenkomen via de openbare reviewpagina, doet een IP-check en blokkeert het mailadres standaard dertig dagen na het achterlaten van een review.

2025: een jaar waarin techniek van zich liet horen

Van Den Haag tot in de werkplaats – 2025 was een jaar waarin de technieksector nadrukkelijk van zich liet horen. We stonden op de kaart: met de arbeidsmarktcampagne langs de snelwegen en op sociale media, tijdens werkbezoeken van voorzitter Mark Harbers én aan de overlegtafels in politiek Den Haag en in de regio. Techniek Nederland drukte een stempel op beleid rond het Nationaal Reparateursregister, zero-emissiezones en de energietransitie. We pleitten voor het belang van reparatie en levensduurverlening, dachten mee over oplossingen voor netcongestie en stonden onze leden bij met sociaal-juridisch advies.

Techniek Nederland zichtbaar en hoorbaar in de media

Ook in dit jaar liet Techniek Nederland zich volop zien en horen in de media. We vroegen het hele jaar aandacht voor de instroom van technische vakmensen en besteedden rond Girls' Day aandacht aan vrouwen in de techniek. Wereld Loodgieters Dag bood de gelegenheid om te wijzen op de vele carrièrekansen. Daarnaast waren we regelmatig in het nieuws met berichten over netcongestie, warmtepompen, zonnepanelen na de salderingsregeling, thuisbatterijen, airco's en CO-certificering.

Helaas hebben we dit jaar (weer) te maken gehad met malafide rioolservicebedrijven. Via de media hebben we consumenten daarop gewezen en gewaarschuwd. We benadrukten nog eens het belang om te kiezen voor een erkend installateur die is aangesloten bij Techniek Nederland. De lancering van het Nationaal Reparateursregister en het eerste NK Smartphone-reparateur kregen brede media-aandacht, net als onze oproep om achterstallig onderhoud aan infrastructuur aan te pakken en conventionele verlichting te vervangen door ledverlichting. Voorzitter Mark Harbers was regelmatig te zien in landelijke media, zoals Nieuwsuur, Goede morgen Nederland, Radio 1 en in diverse dagbladen en de vakmedia.

Door onze kennis te delen in publieksmedia versterken we het consumentenmerk Techniek Nederland én ondersteunen we de lobby voor de sector. Met een proactieve aanpak: we blijven onderwerpen agenderen, reageren op actuele ontwikkelingen en waar mogelijk maken we zelf nieuws. Ook in 2026 zorgen we ervoor dat we zichtbaar en hoorbaar blijven.

— Mark Harbers, sinds 5 juni van dit jaar de nieuwe voorzitter van Techniek Nederland, liet al snel na zijn aantreden van zich horen in de media. Zijn ervaring met de media als minister, komt hem daarbij duidelijk van pas. Hij was te zien in Nieuwsuur, deed interviews voor landelijke kranten, deelde zijn visies in vakbladen en beklom het podium van diverse grote evenementen.

Mark Harbers ziet kansen voor sector bij verkiezingen: 'Techniek is belangrijk voor Nederland'

Kasper Baggerman | Gepubliceerd: 20 okt. 2025 | Gewijzigd: 04 nov. 2025

Deel dit artikel Opslaan

Mark Harbers. Foto: Techniek Nederland

Techniek Nederland-voorzitter Mark Harbers strijdt deze verkiezingstijd voor een sterkere technieksector. Want de uitdagingen zijn groot en urgent. Zijn kennis van het

Harbers: 'We moeten af van het idee dat er eerst een perfect plan moet liggen'. © EIGEN FOTO

Interview

Nieuwe techniekbaas Mark Harbers: 'Bedrijven kunnen zeker kwart van piekbelasting stroomnet wegwerken'

WOERDEN - Techniekbedrijven kunnen ondanks wervingscampagnes komende jaren te weinig personeel krijgen. Tegelijk levert de energietransitie

Lobby highlights

- Het Nationaal Reparateursregister maakt erkende, vakbekwame reparatiebedrijven eenvoudig vindbaar voor consumenten.
- Certificering uitzendbureaus: We hebben uitzondering geregeld voor BBL-instellingen en collegiale in- en uitleen.
- Zzp: In 2025 gold voor de wet Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties (DBA) een 'zachte landing': De Belastingdienst controleerde wel, maar gaf nog geen boetes.
- Zero-emissie zones: Techniek Nederland pleitte bij overheden voor heldere regels, ruimere vrijstellingen en voldoende laadpalen in ZE-zones (zie ook pagina 11).

Succes in belangenbehartiging: Start Nationaal Reparateursregister

Tijdens de Week voor de Circulaire Economie in maart 2025 is het Nationaal Reparateursregister officieel gelanceerd. Het biedt consumenten eenvoudig toegang tot erkende en vakbekwame reparatiebedrijven voor onder andere witgoed en elektronica. Bij de lancering stonden al 314 reparateurs geregistreerd. Met dit initiatief hebben Techniek Nederland en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat het eerste nationale online reparateursregister van de Europese Unie gerealiseerd, in lijn met de nieuwe wetgeving rond het ‘recht op reparatie’. Staatssecretaris Chris Jansen benadrukte bij de lancering dat repareren hard nodig is: ‘Jaarlijks gooien we in Nederland per persoon 25 kilo aan elektronica weg. Samen een berg van 450 miljoen kilo. Dat kunnen we voorkomen door reparatie te omarmen en zo minder grondstoffen te verbruiken.’

Boris Blijham van ThePhoneLab:

Techniek Nederland is gelukkig hard bezig om reparatie te stimuleren, door te pleiten voor een lager btw-tarief en het oprichten van het Nationaal Reparateursregister. Een goede zaak.

Van het ene naar het andere event

Er stonden weer flink wat evenementen op de agenda van 2025. Van netwerkevents en jaarlijks terugkerende themadagen tot kennisbijeenkomsten. De opvallendste waren toch wel de Bedrijfsovernamedag en Retail2Repair.

Een bedrijfsovername is een ingrijpend en complex proces voor alle betrokkenen. Niet gek dus dat er veel adviesvragen over binnenkomen bij Techniek Nederland. Na een laatste editie in 2023, was het in oktober tijd voor weer een Bedrijfsovernamedag. Dit jaar wisselden ruim honderd deelnemers kennis en ervaringen uit in Noordwijkerhout. Tijdens presentaties, panelgesprekken en interactieve workshops kregen ze praktische handvatten voor de aanpak van bedrijfsovernames. Branchepartners en Techniek Nederland Advies gingen in op aandachtspunten als het voorbereidende proces, de waardebepaling, de juridische en de zachte kant van overnames. Wij Techniek en Jong Techniek Nederland deelden tips en praktijkverhalen over leidinggeven na een overname. Het werd een dynamische bijeenkomst met een waardevolle opbrengst.

Van consumeren naar repareren

Reparatie krijgt binnen de circulaire economie steeds meer aandacht. Op de tweede editie van Retail2Repair op 3 november kwamen ruim driehonderd deelnemers af: leden, overheden, wetenschappers en andere stakeholders. Het evenement, met als thema ‘De wereld consumeert en repareert door’, bood een afwisselend programma met workshops, informatiepleinen, discussies, inspirerende deelsessies en twee Nederlands kampioenschappen voor witgoedmonteur en reparateur van telefoons en tablets. Professor Circulair Product Design Ruud Balkenende van TU Delft kijkt tevreden terug: ‘Fabrikanten, retailers, reparateurs en wetenschappers leerden weer veel van elkaar en werkten samen aan meer maatschappelijke impact’. Thema’s als innovatie, circulaire businessmodellen, consumentengedrag, de verantwoordelijkheid van fabrikanten en ontwerpers en nieuwe Europese regelgeving stonden volop in de belangstelling.

Met tools helpen we je vooruit

Techniek Nederland biedt ondernemers tools die hun zaak vooruit helpen. Voor elke nieuwe uitdaging, techniek of wet, tuigen we nieuwe hulpmiddelen op. In 2025 kwamen er weer volop nieuwe bij. Zoals Functieprofielen, GACS-hulpmiddelen, het pakket Groeiversnellers en DigiGo-tools. Voor veel bedrijven is onze gereedschapskist onmisbaar.

Sticker Gecontroleerd 2025

Werkendamse Verwarmingscentrale
‘Wij hebben ook dit jaar weer zo’n 25.000 Stickers Gecontroleerd besteld. Ze gaan standaard mee met onze monteurs die volgens de BRL6000 het onderhoud uitvoeren. De sticker toont aan dat we de installatie correct hebben onderhouden, bevat het officiële CO-vrij keurmerk van de overheid, en de consument ziet wanneer het weer tijd is voor een volgende beurt. We plakken de stickers al dertig jaar en vanwege de verplichting is het voor ons een onmisbaar hulpmiddel.’

Pakket Warmtepompstrategie

InstalCenter
Aram Jaarsveld: ‘Wij ondersteunen zo’n 36 installateurs met zaken als marketing, inkoop en ondernemerszaken. Recent heb ik het Pakket Warmtepompstrategie van Techniek Nederland naar hen doorgezet. In ons Jaarplan 2026 krijgt de warmtepomptechniek een grotere focus, nu die markt vraaggedreven groeit. We gebruiken het pakket om onze strategie vorm te geven en plannen op te stellen. We leunen in grote mate op de expertise en ondersteuning van Techniek Nederland op belangrijke zaken als deze.’

Bijeenkomsten, webinars en workshops

Leden van Techniek Nederland zitten altijd op de eerste rij als het gaat om essentiële informatie en kennis. Vaak brengen we die over in de vorm van bijeenkomsten, webinars en workshops. Vorig jaar organiseerden we alleen al 245 ledenbijeenkomsten. Herinner je je deze nog?

- De workshops over AI in alle regio's
- Het Grote Techniek Debat
- Congres Duurzaam Begroten
- Het golftoernooi Techniek Nederland Open
- Masterclasses Bedrijfskunde in één dag (2 edities met 70 en 80 deelnemers)
- Regiobijeenkomsten over consumentenkooprecht (5x met in totaal ruim 200 bezoekers)
- Webinars Salarismonitor (220 deelnemers), nieuwe pensioenregeling (140 deelnemers), economische vooruitzichten (120 deelnemers) of bedrijfsvergelijkend onderzoek (100)
- Jaarlijkse bijeenkomst voor het Brancheplan Verpakkingen (160 deelnemers)

Techniek Nederland drukt stempel op ZE-zones

Techniek Nederland drukte een flinke stempel op de Uitvoeringsagenda Zero Emissie Zones (UAZ) die in 2025 van kracht werd. Er zijn duidelijke afspraken gemaakt waar ondernemers op kunnen rekenen: over het werken in een ZE-zone en de overstap naar elektrisch vervoer in de binnensteden. Bestelauto's met emissieklasse 6 krijgen uitstel tot 1 januari 2029, de vrijstellingen zijn verruimd en via een landelijk loket kunnen ontheffingen voor alle ZE-zones worden aangevraagd.

Sinds 1 januari 2025 telt Nederland achttien Zero Emissie (ZE-) zones. In de UAZ is afgesproken dat in elke nieuwe ZE-zone een gewenningsperiode van zes maanden geldt. Daarna kunnen gemeenten boetes uitdelen. In 2025 reed slechts zes procent van de bestelauto's in de installatiesector elektrisch. Ongeveer vijftig procent van de voertuigen bestaat uit emissieklasse 6-voertuigen en mag tot 2029 de ZE-zones in. Een jaar later dan eerst gepland. Dat geeft bedrijven extra tijd voor de overstap. Voor voertuigen met emissieklasse 5 (ongeveer tien procent van de wagenparken) geldt de deadline van 2027. Ondernemers die bijna met pensioen gaan, financieel in de knel zitten of kampen met netcongestie, kunnen vrijstelling aanvragen voor de aanschaf van een elektrische bus.

Laadinfrastructuur

Nu de regels helder zijn, pleit Techniek Nederland voor meer publieke laadpunten, vooral in gemeenten rond de ZE-zones. Veel monteurs wonen niet allemaal in de zones en vrijwel allemaal parkeren zij hun bestelauto's avonds voor de deur. Ons advies om meer publieke laadinfra te faciliteren, is overgenomen door de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat.

Netcongestie te lijf:

Technieksector loopt voorop

Terwijl in Nederland veel wordt gesproken over netcongestie, werkt de technieksector al volop aan praktische oplossingen. Niet met één grote ingreep, maar in duizend kleine. Van NetruimteScan en Energie Management Systemen (EMS) tot slimme pv-installaties en batterijen: we zetten een aantal van deze oplossingen op een rij.

'Zit je als ondernemer aan het plafond van je energiecontract en vallen de brieven van de netbeheerder al op je mat? Dan is de NetruimteScan je eerste stap.' Dat zegt Jan van Hout, eigenaar van Hout adviseurs en installateurs. 'Als je nu een zwaardere netaansluiting wilt, ben je decennia verder. Daar kun je als ondernemer niet op wachten. De NetruimteScan werkt supereenvoudig: je vraagt hem online aan en na twee weken heb je een rapport op je mat, waarin duidelijk zichtbaar is wat jouw energieverbruik is, waar de piekmomenten vandaan komen én waar dus ruimte ligt om slimmer met je grootverbruikers om te gaan. Daarmee kun je met je installateur in overleg.'

Stroomverbruik plannen

Je verbruik inzichtelijk hebben is één, daarop actie ondernemen is twee. Daarbij helpen EMS'en, waarmee slimme installateurs al in heel Nederland de congestie terugdringen. 'Zo'n EMS kan het stroomverbruik beter plannen en apparaten op elkaar afstemmen, om piekverbruik te vermijden', zegt Thomas Piessens, programmamanager Energie & Duurzaam bij Techniek Nederland. 'Overall in Nederland zorgen technici daarmee nu al dat bedrijven en particulieren slimmer gebruikmaken van de bestaande netruimte.'

Grootschalig bufferen

En er gebeurt meer. Bijvoorbeeld in de Amsterdamse wijk Sporenburg: daar stemmen honderdvijfentwintig huishoudens via een handige 'Our Grid'-app hun verbruik én opwekking op elkaar af. Daardoor heeft hun hele wijk genoeg aan slechts één transformatorhuisje. Een andere deeloplossing is het grootschalig bufferen van elektriciteit in batterijparken. Zo startte de Van Gelder Groep onlangs met de bouw van GIGA Leopard in Delfzijl, een van de grootste batterijparken van Nederland met een opslagcapaciteit van maar liefst 1.200 MWh, genoeg voor 146.000 huishoudens voor 24 uur.

Goedkopere opslag

Ook de batterijen zelf worden steeds beter. Zo werken bijvoorbeeld de ingenieurs van het Delftse Ore Energy aan de ontwikkeling van een ijzer-lucht-batterij die niet alleen goedkoper is, maar er ook nog eens voor zorgt dat we minder afhankelijk worden van Chinese grondstoffen. Het is dan wel handig dat we goed kunnen voorspellen wanneer we die batterijen slim kunnen laden met wind- of zonne-energie: dat is precies wat de AI-voorspellers van het Amsterdamse Dexter Energy momenteel ontwikkelen. En dit is zomaar een greep uit slimme innovaties waarmee technici ons land nu al vooruithelpen.

→ Voor meer inspiratie over netcongestie ga naar www.demakersvanmorgen.com

— Jan van Hout - 'Zit je als ondernemer aan het plafond van je energiecontract en vallen de brieven van de netbeheerder al op je mat? Dan is de NetruimteScan je eerste stap.'

2025 in cijfers

Sociaaljuridisch advies: we gaven 4.200 adviezen aan leden. Door meer te investeren in voorlichting en het aanbod van trainingen, scholing uit te breiden, verwacht Techniek Nederland de komende jaren een afname in adviesgesprekken.

Publicaties: we publiceerden 31 circulaire + 4 edities van De Verbinding en 18 vakbladen, samen goed voor zo'n 1.000 pagina's aan vakinformatie. De vakbladen telden 7.000 abonnees, de nieuwsbrieven 14.000.

Online bereik: de websites van E&W en VV+ werden samen 138.000 keer bezocht.

Bijeenkomsten en kennisdeling: we organiseerden 245 bijeenkomsten, waaronder workshops, trainingen, masterclasses, incompany trainingen, beurzen en ledenvergaderingen.

Nieuwe leden: we verwelkomden 199 nieuwe leden; een bevestiging dat we blijven groeien.

Ledenvoordeelprogramma: het programma werd uitgebreid tot zo'n 30 partners.

Techniek op de kaart:

Drie jaar helden, trots en werkgeluk

De campagne 'Je kunt zoveel meer in de techniek' heeft in drie jaar tijd een grote stap gezet om de installatietechniek zichtbaarder en aantrekkelijker te maken. Wat begon als een gewaagd idee, groeide uit tot een landelijke beweging die laat zien hoe veelzijdig en toekomstgericht de sector is.

In 2023 startte de ontwikkeling van een landelijke campagne om mensen tussen twintig en veertig jaar nieuwsgierig te maken naar een loopbaan in de techniek. Niet met cijfers of vacatures, maar met trots.

Herkenbare verhalen

En dat werkte. De heldencampagne zette technici neer als de hoofdrolspelers van Nederland. Met krachtige beelden, korte films en herkenbare verhalen liet Techniek Nederland zien dat de installatietechniek veel meer omvat dan mensen vaak denken. De sector werd opgedeeld in vijf werelden – Home & Living, Smart Buildings, Infra & Mobility, Business & Buildings, New Energy en High Tech Industry – elk met een eigen gezicht en commercial.

Jekuntzoveelmeerindetechniek.nl: het hart van de campagne

De website trekt maandelijks zo'n 20.000 bezoekers. Inmiddels hebben bijna 90.000 mensen de test gedaan om te ontdekken of techniek bij hen past. De serie Droomjobs, waarin echte vakmensen hun verhaal vertellen, laat zien hoe veelzijdig en toekomstgericht het werk is.

Zichtbaarheid

Ook vrouwen regden nadrukkelijk een podium via de sectie 'We hebben je nodig'. Waar tientallen vrouwen vertellen hoe zij de overstap naar de techniek maakten - en er hun werkgeluk vonden.

Bereik verder dan online

Met billboardcampagnes, moving billboards op drukbezochte plekken – van Schiphol tot de Efteling – en bioscoop- en radiocommercials trok de campagne miljoenen keren de aandacht. Ook de media pikten het op: van de voorpagina van het AD tot Hart van Nederland en tal van regionale zenders.

Eigenaar van het verhaal

Belangrijk onderdeel van het succes is de klankbordgroep: marketingprofessionals van aangesloten leden die meedenken over toon, timing en doelgroepen. 'Dat is precies de kracht van deze campagne,' zegt voorzitter Mark Harbers. 'Ze is niet alleen vóór onze leden, maar mét onze leden gemaakt. Daardoor voelt iedereen zich eigenaar van het verhaal.'

Met drie succesvolle jaren achter de rug en nieuwe plannen voor 2026 blijft de boodschap even krachtig als eenvoudig: Techniek is werk van nu én van morgen.

De campagne in cijfers

- ◆ Bijna 90.000 mensen deden een test op jekuntzoveelmeerindetechniek.nl
- ◆ 20.000 bezoekers per maand op de campagnewebsite
- ◆ 80+ beroepen in de techniek uitgelegd en verfilmd
- ◆ Cijfer 8 voor werkgeluk, volgens onderzoek onder werknemers
- ◆ 5 werelden van techniek, elk met een eigen held en commercial
- ◆ 1 community speciaal voor vrouwen: Wij hebben je nodig
- ◆ Miljoenen passanten en luisteraars via billboards, bioscoopreclame en radiocommercials

Wat deden wij aan normen en richtlijnen?

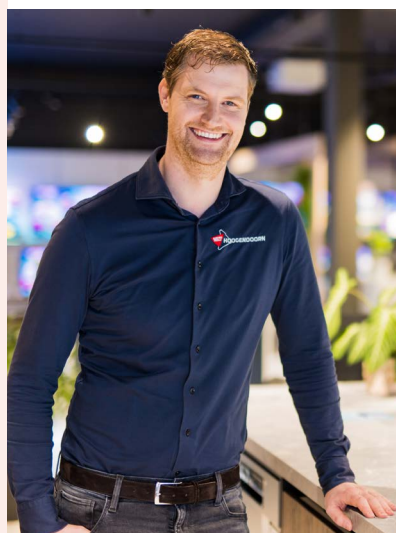
Het afgelopen jaar heeft Techniek Nederland gewerkt aan diverse normen en richtlijnen.

- ◆ Samen met InstallQ is de BRL1201 voor bliksembeveiliging uitgebreid met inspectie
- ◆ NEN-EN-IEC 62561 (bliksembeveiliging) wordt naar het Nederlands vertaald.
- ◆ Voor CO-certificering is elke vijf jaar alleen nog een theorie-examen nodig; inmiddels 27.000 monteurs vakbekwaam.
- ◆ Nieuwe calculatietijdnormen uitgebracht.
- ◆ NEN 3215 krijgt een eenvoudiger methode voor dichtheidsbepaling (ter kritiek eind 2025).
- ◆ De BRL 6000-serie is aangepast aan het Besluit Bouwwerken Leefomgeving.
- ◆ De erkenningsregeling riolering is vernieuwd; rioolservice-bedrijven kunnen zich nu laten erkennen, medewerkers kunnen via een nieuwe opleiding hun vakbekwaamheid aantonen en registreren bij CRT.

Als lid van Techniek Nederland ben je altijd op de hoogte

Christian Hoogendoorn is eigenaar van Electro World Hoogendoorn in Alphen aan den Rijn, een elektronicawinkel die ook reparatie en service biedt. De jonge ondernemer had in 2025 veel profijt van zijn lidmaatschap bij Techniek Nederland. 'Ik ben altijd op de hoogte van nieuwe wet- en regelgeving. Kom ik er niet uit, dan bel ik Advies – over de cao bijvoorbeeld of juridisch HR-beleid. Ook het Retail-2Repair-event vond hij 'superinteressant'. 'Mooi dat de vereniging ons daar een toekomstbeeld geeft. Persoonlijk heb ik ook veel aan de trainingen op het gebied van ondernemerschap. Recent volgde ik Shorttrack Ondernemerschap. Als lid van de Commissie Jong had ik de eer om aan de pilot mee te doen. Heel leerzaam! En de kortingen voor leden, zoals bij Buma-Stemra, zijn natuurlijk mooi meegenomen!'

↳ Kijk op tnl.nu/VB-ledenvoordelen

Gert van de Beek, directeur van De Smid Reparatie

Winkels die ook service bieden hebben de beste kansen

De Smid Reparatie groeide in tien jaar tijd uit tot een belangrijke speler in de markt van witgoedreparatie. Met een landelijk dekkend netwerk van monteurs en klanten en een efficiënt businessmodel. 'Om reparatie echt een boost te geven, zou de btw op reparatie omlaag moeten. Want waarom valt een fiets repareren onder het lage tarief en een vaatwasser onder het hoge?,' zegt Gert van de Beek, directeur van het reparatiebedrijf.

edereen kent nog wel de winkelketen van De Harense Smid. In de hoogtijdagen telde het familiebedrijf vijftig winkels, verspreid over heel Nederland. In 2014 ging het bedrijf failliet en zijn de winkels uiteindelijk verkocht aan BCC. De nieuwe eigenaar wilde de technische dienst niet overnemen. Gert van de Beek: 'Een gemiste kans, want dat was nou juist de onderscheidende kracht van De Harense Smid. Winkels die ook service bieden, hebben de grootste overlevingskansen in een wereld gedomineerd door webshops.' In 2015 begon hij met Mark van Schaijk, voormalige eigenaar van De Harense Smid, met De Smid Reparatie.

Pure reparatie

Er zijn vier categorieën reparateurs: reparateurs van fabrikanten, winkels met reparatieservice, zzp'ers en pure reparatiebedrijven. De Smid Reparatie behoort tot de laatste. Het bedrijf heeft geen winkels of werkplaatsen. Het hoofdkantoor is in Oss, maar de ruim veertig monteurs die in loondienst zijn, komen daar alleen voor gesprekken en trainingen. 'Wij komen bij de mensen thuis als de wasmachine of de kookplaat kapot is voor het inbouwen van een nieuwe. De monteurs vertrekken 's ochtends vanuit huis met de opdrachten voor die dag en rijden in de regio de klanten af die voor hen gepland zijn. Ze krijgen van ons een bus, werkkleding en gereedschap. De benodigde onderdelen voor de volgende dag, worden de avond tevoren door een koerier bij de monteurs thuis afgeleverd.'

Btw moet omlaag

Reparatie krijgt vanuit de circulaire gedachte veel aandacht. Maar Van de Beek ziet nog niet direct een explosieve groei in de markt. 'Dat heeft tijd nodig. Maar ook moeten er nog wat beren van de weg. Ten eerste moet reparatie goedkoper worden. Want de grootste concurrent van repareren is vervangen. Arbeid en onderdelen zijn al duur, daar komt dan nog het hoge btw-tarief bovenop. In de afweging vervangen of repareren – buiten de garantie – kiest de consument daarom vaak voor vervangen. Dat snap ik ook wel. Wat ik niet snap is dat de overheid op onze reparaties het hoge btw-tarief toepast. Terwijl de

— Gert van de Beek: 'Een lager btw-tarief maakt het voor klanten goedkoper en aantrekkelijker om de levensduur van hun apparaat te verlengen.'

We laten de zij-instromers eerst de basis witgoedopleiding van Techniek Nederland volgen

arbeid van een fietsreparatie wel onder het lage tarief valt. Dat is scheef in mijn optiek. Een lager btw-tarief maakt het voor klanten goedkoper en aantrekkelijker om de levensduur van hun apparaat te verlengen.'

Opleiding witgoedmonteur

Als dat ervan komt, zal de markt significant groeien, verwacht de ondernemer. En daar komt meteen het tweede probleem om de hoek kijken: het personeelstekort. 'Als we meer werk krijgen, kunnen we dat met het huidige personeel niet aan en we kunnen klanten niet een maand laten wachten op een reparatie. Daarom focussen we steeds meer op zij-instromers: van loodgieters en automonteurs tot machinebouwwerkers. Als we die vinden, laten we ze eerst de basis witgoedopleiding van Techniek Nederland volgen. Die is heel waardevol. Want je leert er echt specifiek ons vak. We sturen hen ook naar trainingen van fabrikanten waarvoor we erkend servicemonteur zijn. Een nieuwe medewerker rijdt de eerste periode mee met een ervaren monteur om het vak ook in de praktijk te

leren. Dat is wel een traject van een lange adem. Een supermarktkassière kan binnen een dag productief zijn, hier duurt het langer.'

Pilot met UWV

Van de Beek is met het UWV bezig om een landelijke pilot op te zetten voor zij-instromers. 'In de regio waar we mensen nodig hebben, kunnen zij gericht zoeken naar kandidaten in hun kaartenbakken van werklozen en mensen met een rugzakje. Het is fijn om daarvoor één aanspreekpunt te hebben. Zij kunnen naar een match zoeken, wij geven mensen een kans om een nieuw en sexy vak te leren. Want wat is er niet mooier dan te werken aan een circulaire wereld, met je handen en in een elektrische bus? We zijn nog bezig om de pilot handen en voeten te geven en details te bespreken als subsidies, verzekeringen en proefperiodes. Volgend jaar gaan we testen. Met een halfvol glas-gedachte kan het best een succes worden. Er zijn al meerdere reparatiebedrijven en winkels die hebben aangegeven mee te doen.'

Techniek Nederland en UWV starten een zij-instroomtraject voor de elektrotechnische detailhandel en reparatiebranche. UWV werft gemotiveerde kandidaten, biedt training en begeleiding; bedrijven leveren praktijkplekken. De pilot start voorjaar 2026 in Drenthe/Overijssel. Leden kunnen zich gratis aanmelden voor deelname.

Meer informatie: tnl.nu/VB-zij-instromer

Techniekloketten boeken succes met aanwas zij-instroom

Techniekloketten blijken een goede tool voor het vinden en binden van (zij-)instromers. Deze samenwerkingsverbanden van bedrijven, scholen en overheden geven aandacht én maatwerk voor werkgevers die instromers willen opnemen. Zoals het nieuwe 'EHBO-pakket': Eerste Hulp Bij Overstappers!

De opzet van techniekloketten in diverse regio's is één van de speerpunten in de aanpak van Techniek Nederland. Zo'n loket matcht instromers en werkgevers met elkaar. Met succes, weet Onno van de Ven, regiomanager bij Techniek Nederland inmiddels. 'In Gelderland en Overijssel zijn via het lokale techniekloket dit jaar zo'n honderdvijftig zij-instromers aan een baan geholpen. In de regio Groot-Amsterdam gaat het richting de honderdvijfentwintig plaatsingen, en in Noord-Brabant en Limburg opgeteld nog eens honderd. Allemaal gevallen waarin het lukt om mensen van buiten de sector écht op hun plek te helpen in de techniek, in langdurige arbeidsrelaties.'

Goed samenwerken blijkt daarbij de sleutel. De Techniekcoalitie Brabant bijvoorbeeld bundelt de krachten van werkgevers, onderwijsinstellingen en de provincie. Samen zorgen ze ervoor dat meer mensen de techniek instromen, vakmensen behouden blijven en bedrijven slimmer leren werken. 'Daarbij richten we ons op drie pijlers: innovatie, opleiding en instroom', zegt Van de Ven, 'Zo bouwen we stap voor stap aan een toekomstbestendige arbeidsmarkt.' Omdat het reguliere onderwijs de vraag niet meer aankan, zetten ze in Brabant – net als in andere regio's overigens – sterk in op zij-instroom. 'In de installatietechniek komt inmiddels zo'n zeventig procent van de mensen uit een andere sector', weet Van de Ven.

EHBO-pakket

Volgens Annouk van Es, programmamanager van de Techniekcoalitie Brabant, schuilt het succes in maatwerk. 'We spreken niet van plaatsingen, maar van duurzame matches. We stemmen elk traject precies af op de kandidaat én het bedrijf. En we houden de vinger aan de pols: na drie en zes maanden evalueren we hoe het gaat, en of de overstap blijvend succesvol is.' Voor bedrijven die niet vaak met zij-instromers werken, ontwikkelt de coalitie praktische hulpmiddelen, zoals een 'EHBO-pakket voor overstappers'. Daarin leren ze werkgevers hoe ze nieuwe medewerkers goed kunnen begeleiden. Voor kleinere bedrijven komt er een pool van externe begeleiders. De Brabantse aanpak kijkt verder dan instroom alleen. Met steun van de provincie helpt de coalitie bedrijven ook bij digitalisering, AI en procesverbetering, zodat ze 'met minder mensen méér kunnen doen', aldus Van Es.

Brabantse blauwdruk

De successen blijven niet onopgemerkt. Binnen het landelijke Aanvalsplan Techniek geldt de aanpak van de Techniekcoalitie Brabant als voorbeeld voor andere provincies. Van Es: 'Elke regio heeft z'n eigen uitdagingen, maar de Brabantse formule – flexibel opleiden en duurzaam plaatsen – werkt.'

Techniek Inclusief Award: de genomineerden

Op 5 februari maken we op de VSK-beurs dé winnaars van de Techniek Inclusief Award bekend. De genomineerden laten zien dat de sector succesvol werkt aan een diverse en inclusieve werkomgeving. Benieuwd wie kans maken? Dit zijn genomineerden!

CATEGORIE MKB

Verweij Elektrotechniek kijkt naar de mens en motivatie, niet naar cv's. Door basiskennis in vereenvoudigde vorm aan te reiken, kan echt iedereen instromen. Met het maatje-meesterconcept leren medewerkers van elkaar. Iedereen voelt zich er gezien, iedereen kan zich ontwikkelen en werkgevoel staat centraal. Resultaat: een divers en gemotiveerd team en nooit een personeelstekort.

Bij **Installatie- en Servicebedrijf De Haan B.V.** kan iedereen die gemotiveerd is, instromen en doorgroeien. Samen met gemeenten en partners helpt het bedrijf mensen met een afstand tot

de arbeidsmarkt aan werk en scholing. Zo ontstaan diverse, hechte teams waar iedereen elkaar respecteert.

SAB Opleiding BV zet aan de voorank in op divers en inclusief werven en verkleint het tekort aan technisch personeel door mensen met verschillende achtergronden op te leiden en te begeleiden. Met persoonlijke aandacht en maatwerk neemt divers talent toe en ontstaat een inclusieve organisatie.

CATEGORIE GROOTBEDRIJF

De **Breman Installatiegroep** helpt statushouders instromen via een begeleidingsprogramma binnen de Breman

Academy; met werkervaringsplekken, taallessen en persoonlijke begeleiding. Ze krijgen een zachte, warme landing in het bedrijf. Breman toont dat vakmanschap en inclusie elkaar versterken.

PronkGroep creëert samen met partners kansen voor participatie. Via het GO-college bieden ze, samen met andere werkgevers, instroom- en ontwikkeltrajecten voor reguliere en zij-instromers. Ook creëren ze kansen voor statushouders en mensen met een uitkeringsachtergrond. Tevens betrekken ze mensen die bij een sociale onderneming werken, door diensten te outsourcen.

SPIE bevordert duurzame inzetbaarheid en gelijke kansen via SPIE Career, het interne loopbaanplatform. Medewerkers krijgen begeleiding, opleidingen en ruimte om hun talenten te ontwikkelen op basis van behoefte en potentieel. Zo stimuleert SPIE diversiteit, doorstroom en werkplezier.

Voor meer informatie en promotievideo's ga naar tlnl.nu/VB25-techniekinclusiefaward

“Stop met knipperlicht- maatregelen, ga voor consistent beleid”

Lidbedrijf HeatTransformers zette tot 2023 volop in op de groei van de warmtepompmarkt en richtte de pijlen zelfs al op omringende landen. Helaas stak de nieuwe politieke wind in Europa daar een stokje voor. ‘Net toen we groeifinanciering kregen, draaide in onze focuslanden het duurzame beleid om. En daar sta je dan, met een plan om Europa te veroveren en honderd nieuwe medewerkers,’ zegt directeur Stijn Otten. ‘De politiek moet stoppen met wapperbeleid.’

Het voorbeeld van HeatTransformers laat zien hoe schadelijk inconsistent beleid kan zijn. In Nederland ging de normering voor hybride warmtepompen van tafel. Duitsland en Engeland schrapten in dezelfde periode vergelijkbare maatregelen. Juist in die landen wilde het bedrijf uitbreiden. En ineens stond daar alles stil. Otten:

Techniek Nederland op 1 oktober. De stelling die hij inbracht, was: Stop met knipperlicht-subsidies en ga weer duidelijk, stabiel beleid voeren. ‘Salderen, verplicht hybride, subsidies: de politiek zet die prikkels dan weer aan, dan weer uit. Gebaseerd op snelle retoriek en scores. Dat heeft een negatief sentiment voor verduurzaming gecreëerd bij

“Veel hangt nu af van het nieuwe politieke speelveld”

‘De nieuwe medewerkers die we hadden aangenomen, hebben we vorig jaar grotendeels weer moeten laten gaan. Doodzonde, want we hebben hen opgeleid en warm gemaakt voor dit vak; nu doen ze wellicht iets heel anders. Wij hadden nu een Europese speler kunnen zijn, maar in plaats daarvan moesten we reorganiseren en terug naar de basis. Wel met een gezonde ambitie om dit later weer op te pakken.’

Stip aan de horizon nodig

De ondernemer nam niet voor niets deel aan het Grote Techniekdebat van

de consument en zorgt in de branche voor golven van over- en ondercapaciteit. Zonder consistent beleid, zonder stip aan de horizon, zonder gedegen fundament, komen verduurzaming en innovatie stil te liggen.’ Dat Otten daar niet als enige zo over denkt, bleek wel uit het luide applaus in de zaal toen hij zijn zegje deed.

Juiste paard

Het bedrijf heeft dan wel een stap terug moeten zetten, Otten is ervan overtuigd dat de warmtepompmarkt weer zal aantrekken. ‘Het is als een

— Stijn Otten: ‘Met de TDI500-partners investeren we verder in innovatie op het gebied van efficiency in processen en installatietijd van warmtepompen. Alles bij elkaar ben ik er nog steeds heilig van overtuigd dat we op het juiste paard hebben gewed.’

kurk die je onder water duwt. Als je de druk eraf haalt, komt die vanzelf weer bovendrijven. In negen van de tien gevallen is het nog steeds een goed idee om een warmtepomp aan te schaffen; voor de portemonnee en voor het milieu. Daar weten we nog steeds veel mensen van te overtuigen. Met de

TDI500-partners investeren we verder in innovatie op het gebied van efficiency in processen en installatietijd van warmtepompen. Alles bij elkaar ben ik er nog steeds heilig van overtuigd dat we op het juiste paard hebben gewed. Veel hangt nu af van het nieuwe politieke speelveld.’

— Stijn Otten liet ook tijdens het Grote Techniekdebat van zich horen.

Nieuwe uitdaging voor de lobby

Techniek Nederland is een fervent voorvechter van duidelijk en consistent beleid. Beleid waar de branche haar koers op kan bepalen. We monitoren actief waar onze lidbedrijven tegenaan lopen of behoefte aan hebben. Bij besluitvormers en opiniemakers masseren we onze wensen, praktijkverhalen, klachten en aanbevelingen in. Worden er onverhoopt verkeerde keuzes gemaakt, dan zetten we ons vol in om die recht te zetten. Het voorbeeld van de hybride-normering is bekend. We hadden die net met veel moeite bereikt, toen het zonder blikken en blozen weer werd geschrapt. Gelukkig zien we in sommige verkiezingsprogramma's de maatregel hier en daar weer terugkomen. Na de verkiezingen blazen we onze lobby weer nieuw leven in. Met de inzet op consistent beleid.

VSK+E 2026: de kracht van techniek begint bij mensen

Van 3 tot en met 6 februari 2026 is de Jaarbeurs Utrecht het podium voor VSK+E, de tweejaarlijkse vakbeurs voor de hele installatiebranche. Voorzitter Mark Harbers opent de beurs. Het centrale thema dit jaar: de duurzame toekomst van de sector.

Techniek Nederland laat zien dat de installatiesector de toekomst heeft én maakt. Samen met leden en partners bouwen we aan een branche die duurzaam, aantrekkelijk en veerkrachtig is. Op VSK+E maken we beleid tastbaar met slimme oplossingen voor drie actuele uitdagingen:

- Personeelstekort: slimme instroom, scholing en inclusie die werken voor het mkb.
- Innovatie: AI en robotisering maken werk slimmer, veiliger én leuker.
- Werkplezier en inzetbaarheid: ondernemersverhalen, tools en tips om van werkdruk naar werkgeluk te gaan.

Op VSK+E vieren we vernieuwing. Op woensdag 5 februari reiken we de Innovatie Pionier Award uit. Donderdag 6 februari volgt de Techniek Inclusief Award. Daarmee laten we zien hoe breed en mensgericht de sector innoveert. In en rond het theater delen onze sprekers hun visie en praktijkervaring: van energietransitie en circulair installeren tot regelgeving en veilig werken.

Bezoek ons

Kom langs in hal 9, stand 09.B038. Ontdek wat je morgen al kunt toepassen in jouw bedrijf, ontmoet collega's en praat bij met onze specialisten. Bekijk het programma en alle praktische informatie op tnl.nu/VB-TN-VSK2026 en meld je meteen aan!

Let op bij het indexeren van contracten

Het is voor veel installateurs een jaarlijks terugkerend hoofdbreken: het indexeren van uitstaande contracten. Techniek Nederland mag geen indexpercentage adviseren. Wel helpen we je om de juiste bronnen te vinden waarop je de prijsaanpassingen kunt baseren. Tijdens workshops leggen we je uit hoe je die kunt gebruiken.

Het indexeren van contracten kan leiden tot discussies met de klant. Bij prijsverhogingen krijg je vragen als 'waarom zo'n hoog percentage?' en 'waar komt dit percentage vandaan?'. Om dergelijke discussies te voorkomen, kun je gebruikmaken van een indexreeks. Daar zijn er verschillende van. Die van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) worden het meest gebruikt. Zoals de CBS loon- en materiaalindex. De Algemene Voorwaarden Installerende Bedrijven (ALIB) van Techniek Nederland verwijzen hier ook naar.

Op de website van het CBS vind je meer informatie over het indexeren van contracten en indexcijfers: tnl.nu/VB-cbs-indexeren

Op onze eigen pagina, tnl.nu/VB-tn-indexeren, geven we al wat rekenvoorbeelden. Wil je meer weten over contractvorming en indexeren? Techniek Nederland organiseert trainingen en workshops waarin dit uitgebreid aan bod komt.

Kijk in de agenda op onze website voor meer informatie en startdata:

- Workshop Risico, contracten en voorwaarden: tnl.nu/VB-tn-risico
- Calculeren volgens de Techniek Nederland methode: tnl.nu/VB-tn-calculeren
- Projectbeheersing & onderhanden projecten in de installatiebranche: tnl.nu/VB-tn-projecten
- Rendementsverbetering in de installatiebranche: tnl.nu/VB-tn-rendementsverbetering

tnl.nu/agenda-4-25

TDI500 bewijst: sneller installeren kan

Om met beperkt personeel meer hybride warmtepompen te kunnen plaatsen, moeten we ze sneller gaan installeren. En dat kan. Team Duurzaam Installeren (TDI500), een samenwerking van acht koplopers in de branche, wist op slimme wijze de installatietijd van hybride warmtepompen te halveren. Hoe? Dat vertellen ze op 26 januari 2026 tijdens het Techniek Nederland programma: 'Sneller installeren kan!'

Het versnellen van de installatietijd van hybride warmtepompen was een van de doelstellingen vanuit het Actieplan Hybride Warmtepompen 2022-2024 van de overheid en de installatiesector. Acht leden zetten daar samen hun schouders onder. Na drie jaar bouwen, testen en verbeteren is innovatieconsortium TDI500 klaar om hun verduurzamingsaanpak via installaties te delen. Het lukte hen onder meer om keuze- en klantprocessen efficiënter te maken en om sneller te installeren door onder andere prefab. Dat het hen lukte om zo het installatieproces met ruim de helft te verkorten, is een unieke prestatie. Uniek is ook dat ze hun inzichten nu gaan delen met

de branche. Tijdens het TDI-event 'Een Keten Vol Energie' op 26 januari organiseert Techniek Nederland, samen met TDI500, een speciaal middagprogramma 'Sneller installeren kan!' voor ervaren warmtepompinstallateurs, volledig gericht op de praktijk. Daarin deelt TDI500 praktische innovaties en tips. Op de innovatiemarkt maak je kennis met de belangrijkste resultaten uit de verduurzamingsaanpak – van uniforme specificatiebladen warmtepompen tot waterzijdig inregelen, inregelinstellingen en het matchen van woning en warmtepomp. Daarna ga je zelf aan de slag in monteurssessies, waar zes fabrikanten hun hybride opstellingen demonstreren

— Koplopers in het lab.

en ingaan op vragen. De middag wordt afgesloten met een elektrische kartrace en een borrel.

Werk je al met hybride warmtepompen en wil je jouw bedrijf en team nog efficiënter en effectiever inzetten? Ga voor meer informatie en aanmelden naar tnl.nu/VB-tdi500

Leuker kunnen we het niet maken...

De Fiscale Eindejaarstips zijn er weer! Hét overzicht van de fiscale veranderingen die er aan zitten te komen en wat die voor de installatiebranche betekenen. Verwacht geen schokkende wijzigingen deze keer. Zolang er geen nieuw kabinet is, blijft veel bij hetzelfde.

We baseren onze fiscale eindejaarstips elk jaar op de belastingplannen die op Prinsjesdag worden gepresenteerd. De derde dinsdag van september leverde dit jaar geen vuurwerk op, zo net voor de verkiezingen. Het demissionaire kabinet is terughoudend met grote wijzigingen. Partner BOL Adviseurs – redacteur van de Fiscale Eindejaarstips – heeft er toch weer de belangrijkste punten uit kunnen halen. Zoals:

- Vanaf 2026 geldt voor nieuwe elektrische auto's dezelfde bijtelling als voor nieuwe niet-elektrische auto's, namelijk 22 procent van de cataloguswaarde. Ook de korting op de Wegenbelasting wordt langzaam teruggedraaid.
- Het maximumpremieloon voor de werknemersverzekeringen gaat omhoog naar 79.412 euro, en de premiepercentages wijzigen ook licht.
- De bedrijfsopvolgingsregelingen (BOR en DSR) veranderen met ingang van 2026, met als doel om constructies en misbruik tegen te gaan.

- Werkgevers met 250 of meer werknemers moeten voor de Wet Werkgebonden Personenmobiliteit (WPM) jaarlijks de zakelijke kilometers en het woon-werkverkeer van werknemers rapporteren. Met nieuwe hulpmiddelen moet de dataverzameling eenvoudiger worden.

Dit en meer vind je terug in het document Fiscale Eindejaarstips dat je gratis kunt downloaden van onze website: tnl.nu/VB-fiscaletips. We publiceren de tips overigens ook in de nieuwsbrief Ondernemerschap die binnenkort uit gaat. De veranderingen en de gevolgen daarvan voor de technieksector zijn in dit document thematisch ingedeeld. Zo beschrijven we wat er gebeurt op het gebied van bijvoorbeeld Mobiliteit en Duurzaamheid. Zo weten ondernemers precies wat hen te wachten staat en kunnen zich daar goed op voorbereiden.

Netbewust bouwen haalt Nederland van het slot

We horen het overal: netcongestie legt Nederland lam. Natuurlijk is netcongestie een uitdaging, maar ook hier zorgt de technieksector voor oplossingen. Techniek Nederland helpt je op weg. Eerder introduceerden we al de webapp 'Netbewust Installeren' voor installateurs. Nu bieden we ook voor stakeholders praktische tips bij nieuwbouw.

Met het pakket Netbewust Installeren bieden we hulpmiddelen waarmee je als installateur door kunt. De webapp 'Netbewust Installeren' helpt je om projecten zo te ontwerpen dat piekbelasting wordt voorkomen en het energieverbruik afneemt. De app geeft nu met name tips voor projecten met warmtepompen, maar er volgen meer onderdelen! In een nieuwe gids laten we de markt zien waarmee je hen kunt helpen. De handreiking richt zich specifiek op nieuwbouw en helpt je om opdrachtgevers, netbeheerders en overheden te overtuigen dat er ondanks

de beperkte netcapaciteit toch veel mogelijk is. Gebruik ze en zorg ervoor dat Nederland door kan met nieuwbouw.

De handreiking bevat:

- Drie menukaarten met maatregelen per energieconcept.
- Inzicht in piekbelasting én stichtingskosten.
- Voorbeelden van bewezen technieken in de praktijk.
- Stedenbouwkundige aandachtspunten.

Ook handig: onderstaande checklist Netbewust Bouwen. Een helder overzicht van aandachtspunten bij een netbewuste aanpak. Je vindt al deze hulpmiddelen hier: tnl.nu/VB-netbewustbouwen

De nieuwe handreiking is tot stand gekomen in samenwerking met: Aedes, Bouwend Nederland, NEPROM, Techniek Nederland, Netbeheer Nederland, Alliander, Stedin, Enexis, provincies Utrecht, Gelderland en Flevoland, TKI Urban Energy en het Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening.

Checklist: Netbewust bouwen voor installateurs

-
Beperk piekbelasting bij woningen
 - Pas energiezuinige installaties toe (warmtepompen, ventilatiesystemen, boilers) die slim aangestuurd kunnen worden.
 - Stem vermogen af op de werkelijke behoefte in plaats van standaard overdimensioneren.
-
Integreer slimme sturing en flexibiliteit
 - Werk met load balancing en energiemanagementsystemen.
 - Maak installaties geschikt voor aansturing door bewoners én netbeheerders (stuurbaarheid).
-
Stimuleer lokaal gebruik van duurzame energie
 - Combineer zonnepanelen met slimme opslag (batterijen, boilers) en zorg dat opgewekte energie direct in de woning gebruikt wordt.
 - Kies voor gelijkmatige verdeling van verbruik over de dag.
-
Denk gebiedsgericht
 - Houd rekening met de impact van installaties op wijk- of projectniveau.
 - Werk samen met ontwikkelaars, aannemers en netbeheerders om collectieve oplossingen mogelijk te maken (bijvoorbeeld gedeelde warmteoplossingen).
-
Adviseer actief bij ontwerp en bouw
 - Breng je kennis vroeg in bij ontwikkel- en bouwteams.
 - Adviseer opdrachtgevers over de (maatschappelijke) meerwaarde van netbewuste keuzes en innovatieve technieken.

Sinds begin oktober rijdt relatiebeheerder Tobias Niemeijer rond in deze elektrische Volkswagen ID Buzz. De Buzz zoekt geruisloos over onze wegen terwijl er de podcast Groeiversnellers in wordt opgenomen, fungeert als eye catcher bij beurzen en andere evenementen, en is op de parkeerterreinen van stakeholders te bewonderen als voorzitter Mark Harbers er op bezoek is. De rijdende reclamezuil is zo een mobiel pleidooi voor de verduurzaming die we met Techniek Nederland nastreven. Toeter of zwaai als je hem ziet!

Denk mee over de toekomst van jouw regio

Techniek Nederland zoekt leden die willen deelnemen aan onze regiocommissies. Wil jij meedenken over onderwerpen en activiteiten die spelen in jouw regio? En zit je graag op de eerste rij als het gaat om informatie, de lobby en deelname in pilots? Dan is dit jouw kans.

We zoeken leden voor onder meer de regiocommissie Oost. Techniek Nederland weet wat er lokaal speelt in Gelderland en Overijssel, we hebben korte lijnen met belangrijke bestuurders en doen veel voor de lidbedrijven in de regio. Als commissielid bepaal je mee wat we in de regio doen. Samen met de regiomanager en andere commissieleden organiseer je bijeenkomsten, zorg je voor kennisuitwisseling en behartig je de regionale belangen. Het maakt niet uit of je een groot of klein bedrijf hebt en ervaring is niet nodig. Motivatie en een frisse blik wel.

Meer weten? Bekijk de vacature hier:

tlnl.nu/VB-regiovacature of neem contact op met Ellen Alberink voor een vrijblijvende kennismaking.

Ben je gevestigd in een andere regio en wil je daar actief worden? Denk je graag met ons mee over een voor jouw belangrijk vakgebied of onderwerp, zoals Beveiliging, Zonne-energie of Calculatietijdnormen? Al onze vacatures voor commissies vind je op onze website.

↳ tlnl.nu/VB-commissies-werkgroepen

Eén verkeerde klik en je bent de pineut

Cyberaanvallen zijn geen ver-van-je-bed-show. Drie op de vier bedrijven in onze sector is al eens geraakt. Eén verkeerde klik en je bent de pineut. Om bedrijven daarvan bewust te maken, hielden we in oktober de campagne 'Laat je hacken'. Laat je niet verrassen! Maak gebruik van onze tips en tools om risico's te herkennen en jezelf te beschermen tegen hacks.

De verdergaande digitalisering in de sector is een goede ontwikkeling. Maar het brengt ook risico's met zich mee. Een cyberongeluk zit vaak in een klein hoekje. Eén verkeerde klik, één vergeten update of een makkelijk te raden wachtwoord en hackers hebben vrij baan. Dat kan je duur komen te staan. Je krijgt te maken met herstelkosten, reputatieschade en je bedrijfsprocessen zijn soms maandenlang verstoord.

Wacht niet tot het te laat is

Voor de meeste ondernemers komt de wake-up call pas als het al te laat is. Wacht dus niet; zorg ervoor dat je cyberweerbaar bent! Maak cyberveiligheid een integraal onderdeel van je bedrijfsvoering, breng de risico's in kaart en zorg ervoor dat cyberveiligheid bij iedereen tussen de oren zit. Techniek Nederland helpt je daarbij.

Zo bieden we onder meer:

- Gratis Cyber Risico Scan: ontdek binnen vijf minuten hoe cyberweerbaar je bent;
- Reality-checks & games: ervaar hoe makkelijk een fout kan leiden tot een hack;
- Praktische tips en tools: van phishing-herkenning tot updates en toegangsbeheer;
- Trainingen en NIS2-ondersteuning: begrijp de nieuwe wetgeving en start met passende maatregelen.

↳ Meer weten? Kijk dan eens rond op onze speciale pagina over cyberveiligheid.

tlnl.nu/VB-Cybersecurity

🌀 Een cyberongeluk zit in een klein klikje 🌀

Productinformatie warmtepompen is nu transparanter

Op 25 september ontving Mark Harbers, voorzitter van Techniek Nederland, de eerste set van uniforme specificatiebladen voor warmtepompen uit handen van Frank Agterberg, voorzitter van de Vereniging Warmtepompen, mede namens het Team Duurzaam Installeren (TDI).

Het TDI bestaat uit grote onderhoudsbedrijven in de sector: Feenstra, Breman, Essent, Eneco, Kemkens, Bonarius, Comfort Partners, Mampheay en Heat-Transformers. De aangesloten bedrijven hadden behoefte aan meer inzage en transparantie in productinformatie rondom warmtepompen. Die is meestal over verschillende kanalen verspreid en dus niet makkelijk te vinden. Dit leidde ge-

regeld tot vertragingen bij het ontwerp, selectieproces en vergunningstraject. Er is gezamenlijk gewerkt aan het verzamelen van de belangrijkste productdata voor warmtepompen in één helder overzicht, een zogenaamd specsblad met 24 productgegevens. TDI heeft deze specificatiebladen samen met fabrikanten ontwikkeld.

Universele specificatiebladen voor warmtepompen

De specificatiebladen maken het vergelijken van warmtepompen eenvoudiger, omdat het gestandaardiseerde informatie bevat, zoals merk, type, COP, SCOP, koudemiddel en GWP-waarde, geluidsvermogen etc. De eerste set is gericht op lucht/water-warmtepompen, het meest verkochte type. Maar er volgen er meer. Het TDI500-concept maakt gebruik van deze specificatiebladen om het keuzeproces bij warmtepompen te versnellen.

Panelenbouwer zet robot aan het werk

Strago Electro in Gorinchem heeft sinds kort een robot in dienst. Niet zo'n robot met handen en voeten, maar een slimme machine die gaten boort en uitsparingen freest in paneelbehuizingen. 'We besparen daar enorm veel tijd mee in de panelenbouw. Elektromonteurs zijn blij dat ze dit vervelende werk niet meer hoeven te doen en ze weer puur met draadjes en schakelaars bezig kunnen zijn,' zegt directeur Wil Gremmen.

Strago bouwt geen huis-tuin-en-keuken panelen, maar grote joekels voor de scheepvaart en de voedingsmiddelenindustrie. Allemaal maatwerk. Het nieuwe apparaat ModCenter van NVent Hoffman helpt daarbij. Het wordt aangestuurd vanuit EPLAN, het tekenpakket dat de engineers gebruiken om de speciale panelen te ontwerpen. De software stuurt de opdracht naar de machine en in de werkplaats hoeft een medewerker alleen nog op de startknop te drukken. De machine zoekt op basis van de digitale tekening de benodigde gereedschappen uit en gaat op de juiste plekken boren, ponsen, frezen of tappen. Veilig, consistent en minutieus.

Handwerk uit handen nemen

Gremmen: 'We hebben de machine aangeschaft omdat we het zo druk hebben dat we het werk niet meer aankonden met de beschikbare medewerkers.

Platen afplakken, markeren, boren en frezen zijn ook nog eens klussen die niet echt motiverend zijn voor elektromonteurs. Daarom hebben we geïnvesteerd in een robot die hen dat werk uit handen neemt.

Onze mensen waarderen het enorm dat we dit gedaan hebben om hen te ontlasten

Voor ons is het voordeel dat de robot in één uur doet waar een medewerker voorheen een dag voor nodig had. Onze mensen waarderen het enorm dat we dit gedaan hebben om hen te ontlasten. Je versterkt je

— Wil Gremmen: 'Het is best een flinke investering geweest, maar we kunnen nu meer werk verzetten met hetzelfde aantal mensen, het werkplezier is vergroot en we kunnen weer groeien.'

positie dus ook als werkgever. Bovendien kunnen we voor dit werk nu mensen met een andere achtergrond aan het werk zetten. Iedereen die een plaat of deur op de machine kan plaatsen, de opdracht op het beeldscherm kan aflezen en op start kan drukken, kan het ondersteunende werk doen. De vijver waarin we vissen wordt dus groter.'

We kunnen weer groeien

De elektromonteurs kunnen nu meteen de kasten gaan bedraden als de behuizing door de robot is bewerkt. 'Ook voor het voorwerk kunnen we mensen inzetten zonder elektrotechnische kennis. Voor het indraaien van de knopjes en het plaatsen van de meetertjes bijvoorbeeld. Het is best een flinke investering geweest, maar we kunnen nu meer werk verzetten met hetzelfde aantal mensen, het werkplezier is vergroot en we kunnen weer groeien.'

Colofon

De Verbinding is het ledenmagazine van Techniek Nederland dat vier keer per jaar verschijnt.

Oplage	6.000	Techniek Nederland
Druk	Drukkerij Zoeterhage, Zoetermeer	Korenmolenaar 4
Ontwerp	Lava, Amsterdam	3447 GG Woerden
Vormgeving	Mariska van der Tas	T 088 543 26 50
Hoofdredactie	Frank van Eijk-Willemsse	W technieknederland.nl
Eindredactie	Annette Scholtes, Ard Tuijp	E info@technieknederland.nl
Tekst	Stijlmeesters/Astrid Zoumpoulis,	
Beeldredactie	Linda Kindt	
Productie	Techniek Nederland	©2025 Techniek Nederland.

Meelezen?

De Verbinding wordt ook verspreid onder medewerkers van onze leden. Hebben we iemand gemist die ook wil meelezen?

Stuur dan een e-mail naar ledenservice@technieknederland.nl en vermeld voor- en achternaam, functie en adresgegevens en voortaan leest hij of zij ook mee.

Medewerkers afmelden? Stuur dan ook een e-mail naar de afdeling Ledenservice.

Kunst aan Nederrijn en Lek: hightech bediening op afstand

Het stuwensemble Nederrijn en Lek – de iconische stuwcomplexen van Hagestein, Amerongen en Driel – regelt al zestig jaar de waterverdeling tussen IJssel, Nederrijn en Lek en houdt de rivieren toegankelijk voor scheepvaart. Dankzij de vernieuwde besturing en de centrale bediening in Amerongen, met camera's en sensoren voor 24/7 toezicht, is het systeem klaar voor de toekomst. Tijdens de renovatie zijn de vizierschuiven vervangen en is een moderne bediencentrale gebouwd. De indrukwekkende vizierschuiven, geïnspireerd op een ridderhelm, wegen 40.000 kilo maar bewegen soepel op twee kleine 2,4-wattmotoren. Een staaltje techniek om trots op te zijn.